

526/1990 Sb.

ZÁKON

ze dne 27. listopadu 1990

o cenách

Změna: 135/1994 Sb.
Změna: 151/1997 Sb.
Změna: 29/2000 Sb.
Změna: 141/2001 Sb.
Změna: 276/2002 Sb.
Změna: 124/2003 Sb. (část)
Změna: 354/2003 Sb.
Změna: 124/2003 Sb.
Změna: 484/2004 Sb.
Změna: 217/2005 Sb.
Změna: 377/2005 Sb.
Změna: 230/2006 Sb.
Změna: 261/2007 Sb.
Změna: 183/2008 Sb.
Změna: 403/2009 Sb.
Změna: 457/2011 Sb., 18/2012 Sb.
Změna: 303/2013 Sb.
Změna: 353/2014 Sb.

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST I

Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

(1) Zákon se vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, výkonů, prací a služeb (dále jen "zboží") pro tuzemský trh, včetně cen zboží z dovozu a cen zboží určeného pro vývoz.

(2) Cena je peněžní částka

- a) sjednaná při nákupu a prodeji zboží podle § 2 až 13 nebo
- b) určená podle zvláštního předpisu¹⁾ k jiným účelům než k prodeji.

(3) Postup podle tohoto zákona platí i pro převody práv a dále též pro převody a přechody vlastnictví k nemovitostem včetně užívacích práv k nemovitostem.

(4) Zákon se nevztahuje na odměny, úhrady, poplatky, náhrady škod a nákladů a úroky, upravené zvláštními předpisy.²⁾

(5) Zákon vymezuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob a pravomoc správních orgánů při uplatňování, regulaci a kontrole cen.

(6) Správní orgány příslušné k regulaci cen podle zákona upravujícího působnost orgánů České republiky v oblasti cen (dále jen „cenové orgány“) mohou regulovat ceny podle tohoto zákona

- a) je-li trh ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže,
- b) vyžaduje-li to mimořádná tržní situace,
- c) pro účely odvodu spotřební daně z cigaret podle zvláštního právního předpisu^{2a)},
- d) vyžadují-li to předpisy Evropských společenství^{2b)}, nebo
- e) vyžaduje-li to veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů.

§ 2

Sjednávání ceny

(1) Cena se sjednává pro zboží vymezené názvem, jednotkou množství a kvalitativními a dodacími nebo jinými podmínkami sjednanými dohodou stran, popřípadě číselným kódem příslušné jednotné klasifikace, pokud tak stanoví zvláštní předpis⁵⁾ (dále jen "určené podmínky"). Podle určených podmínek mohou být součástí ceny zcela nebo zčásti náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží, zisk, příslušná daň⁶⁾ a clo⁷⁾.

(2) Dohoda o ceně je dohoda o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude cena vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje. Dohoda o ceně vznikne také tím, že kupující zaplatí bezprostředně před převzetím nebo po

převzetí zboží cenu ve výši požadované prodávajícím.

(3) Prodávající ani kupující nesmí zneužít svého výhodnějšího hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený majetkový prospěch.

(4) Výhodnější hospodářské postavení podle odstavce 3 má prodávající nebo kupující, který sjednává ceny na trhu, aniž by při tom byl vystaven podstatné cenové soutěži. Hospodářské postavení prodávajícího nebo kupujícího se posuzuje zejména podle objemu prodaného nebo nakoupeného zboží, podílu na daném trhu, hospodářské a finanční síly, právních nebo jiných překážek vstupu na trh a míry horizontálního i vertikálního propojení s jinými osobami na daném trhu.

(5) Nepřiměřený majetkový prospěch získá

a) prodávající, jestliže prodá zboží za cenu

1. zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk získaný na základě uplatnění vyšší ceny prodeje oproti obvyklé ceně, v případě zneužití výhodnějšího postavení na trhu,
2. vyšší než maximální nebo pevnou úředně stanovenou cenu, nebo
3. vyšší, než by odpovídalo pravidlům cenové regulace,

b) kupující, jestliže nakoupí zboží za cenu

1. výrazně nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší, než je cena obvyklá, v případě zneužití výhodnějšího postavení na trhu,
2. nižší než minimální nebo pevnou úředně stanovenou cenu.“.

(6) Obvyklou cenou pro účely tohoto zákona se rozumí cena shodného nebo z hlediska užití porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží volně sjednávaná mezi prodávajícími a kupujícími, kteří jsou na sobě navzájem ekonomicky, kapitálově nebo personálně nezávislí na daném trhu, který není ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže. Nelze-li zjistit cenu obvyklou na trhu, určí se cena pro posouzení, zda nedochází ke zneužití výhodnějšího hospodářského postavení, kalkulačním propočtem ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku.

(7) Pro účely tohoto zákona se za

a) ekonomicky oprávněné náklady považují náklady pořízení odpovídajícího množství přímého materiálu, mzdové a ostatní osobní náklady, technologicky nezbytné ostatní přímé a nepřímé náklady a náklady oběhu; při posuzování ekonomicky oprávněných nákladů se vychází z dlouhodobě obvyklé úrovně těchto nákladů v obdobných ekonomických činnostech s přihlédnutím k zvláštnostem daného zboží,

b) přiměřený zisk považuje zisk spojený s výrobou a prodejem daného zboží odpovídající obvyklému zisku dlouhodobě dosahovanému při srovnatelných ekonomických činnostech, který zajišťuje přiměřenou návratnost použitého kapitálu v přiměřeném časovém období.

(8) Ustanovení odstavců 3 a 4 se vztahují i na cenu obchodního nebo zprostředkovatelského výkonu, i když není samostatně sjednána.

ČÁST II

Regulace cen

§ 3

(1) Regulací cen se rozumí stanovení cen, mezí, ve kterých mohou být sjednávány, usměrňování výše cen nebo i stanovení postupu při sjednávání, uplatňování a vyúčtování cen nemovitostí, jejich částí a služeb spojených s jejich užíváním cenovými orgány.

(2) Rozhodnutí cenových orgánů podle tohoto zákona jsou závazná pro okruh adresátů, který je v nich vymezen.

§ 4

Způsoby regulace cen

(1) Způsoby regulace cen podle tohoto zákona jsou

- a) stanovení cen (dále jen "úředně stanovené ceny"),
- b) usměrňování vývoje cen v návaznosti na věcné podmínky (dále jen "věcné usměrňování cen"),
- c) cenové moratorium.

(2) Způsoby regulace cen lze účelně spojovat.

§ 5

Úředně stanovené ceny

(1) Úředně stanovené ceny jsou ceny určeného druhu zboží stanovené cenovými orgány jako maximální, pevné nebo minimální.

(2) Maximální cena je cena, kterou není přípustné překročit.

(3) Pevná cena je cena, kterou není přípustné změnit.

(4) Minimální cena je cena, kterou není přípustné snížit.

(5) Regulace formou maximální, pevné nebo minimální ceny platí pro všechny prodávající a kupující určeného druhu zboží. Pro uplatnění jednotlivých forem regulace cen mohou cenové orgány stanovit další věcné podmínky, včetně pravidel a postupů pro stanovení těchto cen, jejich změn a v případě nájmu nemovitostí nebo jejich částí a služeb spojených s jejich užíváním i způsob jejich sjednávání, uplatňování a vyúčtování. Cenové orgány mohou stanovit u stejného zboží souběžně maximální a minimální cenu.

§ 6

Věcné usměrňování cen

(1) Věcné usměrňování cen spočívá ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednání cen. Tyto podmínky jsou

- a) maximální rozsah možného zvýšení ceny zboží ve vymezeném období, nebo
- b) maximální podíl, v němž je možné promítnout do ceny zvýšení cen určených vstupů ve vymezeném období, nebo
- c) závazný postup při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny, včetně zahrnování přiměřeného zisku do ceny.

(2) Tento způsob regulace cen platí pro všechny prodávající určeného druhu zboží.

§ 7

(1) Jestliže pro smlouvy platí ceny, které byly sjednány před vyhlášením příslušného rozhodnutí o cenové regulaci a jsou v rozporu s úředně stanovenými cenami podle § 5 nebo s věcným usměrňováním cen uplatněným podle § 6 po vzniku smluv, smluvní strany jsou povinny sjednat ceny odpovídající novým úředně stanoveným cenám nebo uplatněnému způsobu věcného usměrňování cen tak, aby vstoupily v platnost nejpozději do tří měsíců od účinnosti rozhodnutí o úředně stanovených cenách nebo o věcném usměrňování cen.

(2) Nedohodnou-li se smluvní strany na cenách odpovídajících novým úředně

stanoveným cenám nebo uplatněnému způsobu věcného usměrňování cen, mohou ve lhůtě uvedené v odstavci 1 od smlouvy odstoupit. Odstupující strana je v takovém případě povinna nahradit druhé straně náklady tím vzniklé. Odstupuje-li od smlouvy občan jako kupující, platí postup podle zvláštního předpisu ⁸⁾.

§ 8

zrušen

§ 9

Cenové moratorium

(1) Cenovým moratoriem se rozumí časově omezený zákaz zvyšování cen nad dosud platnou úroveň na trhu daného zboží.

(2) Cenové moratorium stanoví vláda nařízením.

(3) Cenové moratorium lze stanovit nejdéle na dobu dvanácti měsíců.

§ 10

Seznam zboží s regulovanými cenami

(1) Cenové orgány stanoví cenovým rozhodnutím podle § 3 odst. 2, kraje a obce svým nařízením, zboží podléhající cenové regulaci podle § 5, 6 a 8, uplatněný způsob a podmínky cenové regulace, úředně stanovené ceny, pravidla a postupy pro stanovování těchto cen a jejich změn.

(2) Předpisy o regulaci cen podle odstavce 1 zveřejňuje Ministerstvo zdravotnictví ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví, Energetický regulační úřad v Energetickém regulačním věstníku a Český telekomunikační úřad v Poštovním věstníku. Sdělení o jejich vydání vyhlašují ve Sbírce zákonů podle zvláštního právního předpisu^{8a)}. Kraje a obce svá nařízení zveřejňují způsobem stanoveným zvláštním právním předpisem^{8b)}. Cenové rozhodnutí nabývá platnosti dnem jeho zveřejnění v příslušném věstníku a účinnosti dnem stanoveným v cenovém rozhodnutí, nejdříve však dnem jeho zveřejnění.

§ 10a

Cenový věstník

(1) Ministerstvo financí zveřejňuje cenová rozhodnutí podle § 10 odst. 1 v Cenovém věstníku; sdělení o jejich vydání vyhlašuje ve Sbírce zákonů podle zvláštního právního předpisu^{8a)}. Cenový věstník je veden v elektronické i listinné podobě, přičemž obě podoby mají stejné právní účinky.

(2) Cenové rozhodnutí nabývá platnosti dnem jeho zveřejnění v Cenovém věstníku a účinnosti dnem stanoveným v cenovém rozhodnutí, nejdříve však dnem jeho zveřejnění. Zveřejněním se rozumí den zpřístupnění Cenového věstníku, který je uveden v jeho záhlaví na portálu veřejné správy.

(3) Ministerstvo financí umožní bezplatné nahlížení do cenových rozhodnutí na Ministerstvu financí.

(4) Ministerstvo financí uchovává jeden výtisk cenového rozhodnutí v listinné podobě za účelem posouzení shody mezi listinnou a elektronickou podobou po dobu 10 let ode dne jeho zveřejnění.

ČÁST III

Cenová evidence a cenové informace

§ 11

Cenová evidence

(1) Prodávající jsou povinni vést evidenci o cenách uplatňovaných při prodeji, pokud jde o

- a) úředně stanovené ceny,
- b) ceny podléhající věcnému usměrňování cen,
- c) ceny zboží prodávaného spotřebiteli¹⁰⁾.

(2) Prodávající jsou povinni uchovávat evidenci o cenách podle odstavce 1, návrhy pro stanovení cen podle odstavce 1 písm. a) a kalkulace cen uvedených v odstavci 1 písm. b) prokazující dodržení pravidel regulace tři roky po skončení platnosti ceny zboží. Prováděcí právní předpis stanoví rozsah údajů prokazujících výši a dobu uplatňování cen a u zboží podléhajícího věcnému usměrňování ceny strukturu kalkulace ceny.

§ 12

Cenové informace

(1) Prodávající, kupující a správní orgány poskytují bezplatně informace a podklady, které si cenové orgány a orgány oprávněné ke kontrole cen podle zákona upravujícího působnost orgánů České republiky v oblasti cen^{8c)} (dále jen „cenové kontrolní orgány“) vyžádají pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen, cenové kontroly a pro řízení o porušení cenových předpisů a rozhodnutí (dále jen "cenové předpisy").

(2) Ustanovením odstavce 1 není dotčena povinnost poskytovat cenové informace podle zvláštního předpisu⁹⁾.

(3) Pracovníci, kteří zjišťují a využívají informace uvedené v odstavci 1, jsou povinni zachovávat vůči třetím osobám mlčenlivost o veškerých zjištěných skutečnostech, které by mohly vést k ohrožení oprávněných zájmů zúčastněných osob. Nedodržení této povinnosti se postihuje podle zákona.

§ 13

Označování zboží cenami

(1) Prodávající je povinen, pokud nejde o prodej zboží spotřebitelům, předložit kupujícímu na jeho žádost nabídkový ceník, obsahující ceny nabízeného zboží ve vztahu k určeným podmínkám.

(2) Prodávající je povinen při nabídce a prodeji zboží poskytnout informaci spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před jednáním o koupi zboží, pokud tento zákon nestanoví jinak, a to

- a) označit zboží cenou, kterou uplatňuje v okamžiku nabídky a vztaženou k prodávávanému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám,
 - b) zpřístupnit na viditelném místě informaci o této ceně formou ceníků,
 - c) zpřístupnit tuto cenu jiným přiměřeným způsobem, nelze-li označit zboží cenou způsoby uvedenými v písmenu a) nebo b),
 - d) předložit nabídkový ceník dílů a činností, pokud se zboží sestavuje z běžných dílů nebo činností na základě zvláštních požadavků kupujícího, nebo
 - e) oznámit kupujícímu odhad ceny^{8d)}, nelze-li podat informaci o ceně způsoby uvedenými v písmenech a) až d);
- cenou podle tohoto odstavce se u výrobků rozumí konečná nabídková cena,

která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky^{8e)}.

(3) Pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak, musí být balené výrobky označeny

- a) cenou baleného výrobku (dále jen "prodejní cena") a
- b) cenou za měrnou jednotku množství výrobku (dále jen "měrná cena").

(4) Nebalené výrobky volně ložené, nabízené podle hmotnosti, objemu, délky či plochy, které jsou váženy či měřeny v přítomnosti spotřebitele, a to jak v prodeji formou samoobsluhy, tak i v prodeji s obsluhou, musí být označeny pouze měrnou cenou.

(5) Pro ceny uváděné v reklamě na výrobky nabízené spotřebiteli platí ustanovení odstavců 3 a 4 obdobně.

(6) Měrnou jednotkou množství se rozumí 1 kilogram, 1 litr, 1 metr, 1 metr čtvereční nebo 1 metr krychlový výrobku, pokud není dále nebo zvláštním právním předpisem^{9a)} stanoveno jinak. Lze uvádět i jiné jednotky množství v případech, kdy to odpovídá všeobecným zvyklostem nebo to odpovídá povaze výrobku, například 1 kus, 100 g, 100 ml, 100 mm.

(7) Povinnost označovat výrobky prodejní cenou současně s měrnou cenou podle odstavce 3 se vztahuje na balené potravinářské výrobky, které jsou v souladu se zvláštním právním předpisem^{9b)} označeny údajem o množství, objemu či hmotnosti výrobku, a na druhy nepotravinářských výrobků uvedené ve zvláštním právním předpisu upravujícím jmenovité hmotnosti a jmenovité objemy některých druhů hotově baleného zboží.^{9c)}

(8) U pevných potravin nacházejících se v nálevu, u kterých se musí podle zvláštního právního předpisu^{9d)} uvádět kromě celkové hmotnosti i hmotnost pevné potraviny, se měrná cena vztahuje k udané hmotnosti pevné potraviny.

(9) Povinnost označovat výrobky prodejní cenou současně s měrnou cenou podle odstavce 3 neplatí

- a) pokud je měrná cena shodná s prodejní cenou,
- b) u výrobků při prodeji s obsluhou,
- c) při prodeji formou samoobsluhy na prodejní ploše menší než 400 m²,
- d) u výrobků, u kterých by vzhledem k jejich povaze nebo účelu takové označení nebylo vhodné nebo by bylo zavádějící,
- e) u výrobků podléhajících významným změnám na objemu nebo hmotnosti,
- f) při změně ceny z důvodu nebezpečí znehodnocení výrobku podléhajícího rychlé

zkáze,

- g) u kombinace různých výrobků v jednom obalu,
- h) u výrobků, které jsou nabízeny během poskytování služby,
- i) u dražeb a nabídky uměleckých děl a starožitností,
- j) u výrobků nabízených v prodejních automatech.

(10) Výrobce zboží určeného ke konečné spotřebě může uvést např. v nabídkovém ceníku, katalogu, propagačních podkladech nebo na obalu zboží doporučenou cenu prodeje spotřebiteli vždy však s označením "nezávazná doporučená spotřebitelská cena".

(11) Značení cigaret cenou pro konečného spotřebitele se řídí zákonem o spotřebních daních.^{2a)}

§ 13a

Informování o cenách při poskytování služeb cestovních kanceláří

Při nabídce zájezdů^{9e)} musí prodávající spotřebiteli poskytnout informaci o konečné ceně zájezdu, která má být zaplacená. Je-li informace o ceně zájezdu tvořena z více složek, uvede prodávající také aktuální cenu všech oddělených složek. Nelze-li cenu některé složky zájezdu uvést, musí v nabídce zájezdu informovat o čase a místě zpřístupnění této ceny pro spotřebitele jiným vhodným způsobem.

ČÁST IV

Cenová kontrola

§ 14

(1) Cenovou kontrolu podle tohoto zákona provádějí cenové kontrolní orgány podle své působnosti stanovené ve zvláštním právním předpisu^{8c)}. Pověření osoby k výkonu cenové kontroly může mít formu průkazu. Průkaz vydává cenový kontrolní orgán, do jehož působnosti cenová kontrola náleží, pokud se jedná o kontrolu plnění povinností, jejichž porušení je uvedeno v § 15 odst. 1 písm. g) až j) nebo l) nebo v § 16 odst. 1 písm. g), h) nebo i) nebo v odst. 3 písm. a) nebo c). V průkazu je uvedeno jméno, příjmení, orgán, který průkaz vydal, funkce osoby, kterou kontrolní orgán pověřil výkonem kontroly, rozsah oprávnění ke kontrole a

vymezení platnosti průkazu. Průkaz je opatřen otiskem úředního razítka a podepsán osobou, která průkaz vydala s uvedením jejího jména a příjmení.

(2) Cenová kontrola spočívá

- a) ve zjišťování, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení tohoto zákona a cenové předpisy,
- b) v ověřování správnosti předkládaných podkladů pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen a pro řízení o porušení cenových předpisů,
- c) v kontrole plnění opatření uložených k nápravě.

(3) Vznikne-li při kontrole podezření, že kontrolovaná osoba získala nepřiměřený majetkový prospěch, který je možno vyčíslit, uvede jej kontrolní pracovník v protokolu o provedené cenové kontrole. Pro jeho vyčíslení není přípustná kompenzace kladných a záporných rozdílů mezi kontrolovanými druhy zboží. Získá-li prodávající nebo kupující nepřiměřený majetkový prospěch, který sám zjistí a prokáže, že byl bezodkladně před zahájením kontroly vrácen tomu, na jehož úkor byl získán, nezapočítává se do vyčíslení nepřiměřeného majetkového prospěchu uvedeného v protokolu.

(4) Prodávající získá nepřiměřený majetkový prospěch dnem jeho připsání na účet, popřípadě dnem převzetí hotovosti. Kupující získá nepřiměřený majetkový prospěch dnem, kdy získal předmětné plnění.

(5) Před zahájením cenové kontroly lze zajistit důkazy potřebné pro řízení o porušení cenových předpisů v maloobchodě a ve službách i bez přítomnosti kontrolované osoby nebo osoby oprávněné jednat jménem kontrolované osoby za účasti osob zajišťujících prodej zboží nebo poskytování služby. O těchto důkazech a průběhu cenové kontroly mohou cenové kontrolní orgány pořizovat zvukové a obrazové záznamy.

(6) Vláda předkládá Poslanecké sněmovně každoročně do 30. dubna přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za předcházející kalendářní rok.

ČÁST V

SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 15

Přestupky

- (1) Fyzická osoba se jako prodávající dopustí přestupku tím, že
- a) nabídne, sjedná nebo požaduje cenu ve výši, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle § 5 odst. 1,
 - b) nedodrží při prodeji úředně stanovenou cenu podle § 5 odst. 1,
 - c) nedodrží věcné podmínky, pravidla nebo postupy pro stanovení úředních cen, jejich změn a způsobu jejich sjednávání, uplatňování a vyúčtování, stanovené cenovými orgány podle § 5 odst. 5,
 - d) sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1,
 - e) nedodrží při prodeji cenu, která je v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1,
 - f) nedodrží cenové moratorium podle § 9 odst. 1,
 - g) nevede nebo neuchovává evidenci o cenách podle § 11,
 - h) poruší některou z povinností stanovených v § 13 odst. 2 až 11 při označování zboží cenami,
 - i) neposkytne informaci o ceně podle § 13a,
 - j) při prodeji zboží nedodrží určené podmínky sjednané podle § 2 odst. 1,
 - k) v rozporu s § 2 odst. 3 zneužije svého hospodářského postavení, nebo
 - l) neposkytne bezplatně informaci nebo podklad podle § 12 odst. 1 cenovému orgánu nebo poskytne nepravdivou informaci.

(2) Za přestupek lze uložit pokutu

- a) do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. g) až j) nebo l),
- b) ve výši jedno až pětinasobku nepřiměřeného majetkového prospěchu, jde-li vyčíslit, zjištěného za kontrolované období, nejvýše za dobu jeho posledních 3 let, nebo do 1 000 000 Kč, je-li výše nepřiměřeného majetkového prospěchu nižší než 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až f) nebo k),
- c) do 10 000 000 Kč, jestliže výši nepřiměřeného majetkového prospěchu nelze zjistit, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až f) nebo k).

nadpis vypuštěn

§ 16

Správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob

- (1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako prodávající dopustí

správního deliktu tím, že

- a) nabídne, sjedná nebo požaduje cenu ve výši, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle § 5 odst. 1,
- b) nedodrží při prodeji úředně stanovenou cenu podle § 5 odst. 1,
- c) nedodrží věcné podmínky, pravidla nebo postupy pro stanovení úředních cen, jejich změn a způsobu jejich sjednávání, uplatňování a vyúčtování, stanovené cenovými orgány podle § 5 odst. 5,
- d) sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1,
- e) nedodrží při prodeji cenu, která je v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1,
- f) nedodrží cenové moratorium podle § 9 odst. 1,
- g) nevede nebo neuchovává evidenci o cenách podle § 11,
- h) poruší některou z povinností stanovených v § 13 odst. 2 až 11 při označování zboží cenami, nebo
- i) neposkytne informaci o ceně podle § 13a.

(2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako kupující dopustí správního deliktu tím, že

- a) koupí zboží za cenu, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle § 5 odst. 1, nebo
- b) koupí zboží z prostředků poskytnutých jí ze státního rozpočtu za cenu vyšší, než je cena regulovaná podle § 5 nebo 6.

(3) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako prodávající nebo kupující dopustí správního deliktu tím, že

- a) při prodeji nebo koupí zboží nedodrží určené podmínky sjednané podle § 2 odst. 1,
- b) v rozporu s § 2 odst. 3 zneužije svého hospodářského postavení, nebo
- c) neposkytne bezplatně informaci nebo podklad podle § 12 odst. 1 cenovému orgánu nebo poskytne nepravdivou informaci.

(4) Za správní delikt se uloží pokuta

- a) do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. g), h) nebo i), odstavce 2 písm. b) nebo podle odstavce 3 písm. a) nebo c),
- b) ve výši jedno až pětinasobku nepřiměřeného majetkového prospěchu, jde-li vyčíslit, zjištěného za kontrolované období, nejvýše za dobu jeho posledních 3 let, nebo do 1 000 000 Kč, je-li výše nepřiměřeného majetkového prospěchu nižší než 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) až f), odstavce 2 písm. a) nebo odstavce 3 písm. b),

- c) do 10 000 000 Kč, jestliže výši nepřiměřeného majetkového prospěchu nelze zjistit, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) až f), odstavce 2 písm. a) nebo odstavce 3 písm. b).

§ 17

Společná ustanovení o správních deliktech

(1) Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnícké osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnícké osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 3 let ode dne, kdy se o porušení cenových předpisů cenový kontrolní orgán dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnícké osoby.

(5) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednávají cenové kontrolní orgány.

(6) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o jejím uložení.

(7) Pokutu vybírá a vymáhá orgán, který ji uložil.

§ 17a

Přehled provedených cenových kontrol a rozhodnutí o uložení pokuty, která nabyla právní moci, uveřejní cenový kontrolní orgán nejméně jednou ročně v Cenovém věstníku s uvedením kontrolované osoby, výše pokuty a ustanovení zákona o cenách, které bylo porušeno. Prováděcí právní předpis stanoví vzor přehledu o provedených cenových kontrolách a způsob jeho předkládání.

§ 18

Uložením pokuty není dotčeno právo na vydání majetkového prospěchu tomu, na jehož úkor byl získán, ani odpovědnost prodávajícího nebo kupujícího podle zvláštních předpisů¹²⁾. Nelze-li tento majetkový prospěch vydat tomu, na jehož úkor byl získán, stane se příjmem příslušného rozpočtu určeného zvláštním předpisem.

ČÁST VI

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 19

(1) Ceny podle tohoto zákona se uplatňují pro smlouvy uzavírané od účinnosti tohoto zákona, nejde-li o postup podle § 7. Smluvní strany se mohou dohodnout na uplatňování cen podle tohoto zákona i pro již uzavřené smlouvy, nejde-li o případy podle odstavce 2.

(2) V případech, když podle uzavřených smluv mělo dojít k plnění do 31. prosince 1990 a k plnění dochází po tomto datu zaviněním prodávajícího, se uplatňují ceny platné do tohoto data.

(3) Nedohodnou-li se smluvní strany na uplatňování cen podle tohoto zákona pro plnění podle smluv uzavřených do 31. prosince 1990 s dodací lhůtou od 1. ledna 1991, může kterákoliv ze smluvních stran od smlouvy odstoupit. Prodávající však může odstoupit jen tehdy, jestliže prokázal kupujícímu nutné zvýšení nákladů na zboží a kupující na odpovídající zvýšení ceny nepřistoupil. Odstupující strana je v takovém případě povinna nahradit druhé straně náklady tím vzniklé. Odstupuje-li od smlouvy občan jako kupující, platí postup podle zvláštního předpisu⁸⁾.

(4) Lhůty stanovené pro oznámení zvýšení cen podle § 8 počínají dnem účinnosti tohoto zákona.

(5) U porušení cenových předpisů, k němuž došlo před účinností tohoto zákona, se řízení včetně uložení cenových odvodů a jejich zvýšení provede podle dosavadních předpisů.

§ 20

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo financí vydá vyhlášku k provedení § 11 odst. 2 a § 17a.

§ 21

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

1. nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 112/1985 Sb., o státním řízení cen,

2. vyhláška Federálního cenového úřadu, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 22/1990 Sb., o tvorbě a kontrole cen,

3. vyhláška Federálního cenového úřadu, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 35/1990 Sb., o smluvních cenách, ve znění vyhlášek č. 170/1990 Sb., a 276/1990 Sb.

§ 22

Zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1991.

Havel v.r.

Dubček v.r.

Čalfa v.r.

Vybraná ustanovení novel

Čl.II zákona č. 124/2003 Sb.

V případech podle § 13 odst. 9 písm. b), c) a j) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění tohoto zákona, neplatí povinnost označovat výrobky prodejní cenou současně s měrnou cenou nejdéle po dobu 10 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. II zákona č. 403/2009 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Povinnost poskytnout informaci o konečné nabídkové ceně, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky podle § 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se na prodejce elektrozařízení, které bylo uvedeno na trh do 13. srpna 2005, vztahuje až po uplynutí lhůt podle § 37n odst. 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 7/2005 Sb. a zákona č. 296/2007 Sb.

2. Cenové kontroly a řízení o uložení pokuty zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

1) Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

2) Zákon Slovenské národní rady č. 139/1984 Sb., ve znění zákona Slovenské národní rady č. 192/1990 Sb.

Zákon České národní rady č. 146/1984 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 201/1990 Sb.

Vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích, ve znění změn a doplňků.

Vyhláška Státní banky československé č. 31/1990 Sb., o odměnách za poskytování peněžních služeb.

Vyhláška ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky č. 240/1990 Sb., o odměnách advokátů za poskytování právní pomoci.

Vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky č. 270/1990 Sb., o odměnách advokátů a komerčních právníků za poskytování právní pomoci.

2a) Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

2b) Například nařízení Komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu ze Společenství

pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků ve školách.

3) Zákon č. 194/1988 Sb., o působnosti federálních ústředních orgánů státní správy, ve znění zákona č. 297/1990 Sb.

4) Zákon České národní rady č. 134/1973 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon Slovenské národní rady č. 135/1973 Sb., o působnosti orgánů Slovenské socialistické republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

5) Vyhláška Ústřední komise lidové kontroly a statistiky č. 71/1965 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace průmyslových oborů a výrobků a jednotné klasifikace výrobků v zemědělství a lesnictví.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 114/1972 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace výkonů.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 124/1980 Sb., o jednotné klasifikaci stavebních objektů a stavebních prací výrobní povahy.

Vyhláška Federálního statistického úřadu č. 117/1981 Sb., o zavedení a využívání jednotné klasifikace průmyslových prací výrobní povahy.

6) Zákon č. 73/1952 Sb., ve znění zákona č. 107/1990 Sb.

7) Nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 228/1988 Sb., kterým se vydává celní sazebník obchodního zboží.

8) § 230 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

8a) § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

8b) Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

8c) Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů.

8d) § 636 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

8e) Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitele při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli.

9) Zákon č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, ve znění zákona č. 128/1990 Sb.

9a) Například § 3 vyhlášky č. 331/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro koření, jedlou sůl, dehydratované výrobky a ochucovadla a hořčici.

9b) Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 9a zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění zákona č. 119/2000 Sb.

Vyhláška č. 328/2000 Sb., o způsobu zhotovení některých druhů hotově baleného zboží, jehož množství se vyjadřuje v jednotkách hmotnosti nebo objemu.

Vyhláška č. 329/2000 Sb., o způsobu zhotovení hotově baleného zboží podle objemu u kapalných výrobků.

§ 3 vyhlášky č. 324/1997 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, o přípustné odchylce od údajů o množství výrobku označeného symbolem "e", ve znění vyhlášky č. 24/2001 Sb.

§ 18 vyhlášky č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění vyhlášky č. 45/2000 Sb.

9c) Body 3 až 11 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 330/2000 Sb., kterou se stanoví řady jmenovitých hmotností a jmenovitých objemů přípustných pro některé druhy hotově baleného zboží.

9d) Například § 6 zákona č. 110/1997 Sb., ve znění zákona č. 119/2000 Sb. a zákona č. 306/2000 Sb.

10) Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

12) Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Zákon Slovenské národní rady č. 372/1990 Sb., o přestupcích.